Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ЗАМАН

2011 жыл 29-чу октябрь, шабат кюн.
№ 210 (18881)

Багъасы 3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы атларын атауну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини

УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы тепсеу искусствосун айнытыугъа уллу къыйын салгъанлары ючюн сыйлы атла атаргъа:

«**Къабарты-Малкъар Республиканы халкъ артисти**»

ЩЕРБАКОВА Елена Александровнагъа- «Халкъ тепсеуню Игорь Моисеев атлы къырал академия ансамбли» федеральный къырал бюджет культура учреждениясыны художестволу башчысына-директоруна;

«**Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти**»

ПАНКОВ Денис Александровичге -«Халкъ тепсеуню Игорь Моисеев атлы къырал академия ансамбли» федеральный къырал бюджет культура учреждениясыны солистине.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.КАНОКОВ

Нальчик шахар, 2011 жылда 21-чи октябрьде, №150-УП

Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини «Къабарты-Малкъар Республиканы къырал къуллукъларында ишлегенлени ахча бла саугъалауну эмда Къабарты-Малкъар Республиканы къырал граждан къуллукъчуларыны иш хакъларыны юслеринден» 2007 жылда 20-чы июльда чыгъарылгъан 47-УП номерли Указына тюрлениуле кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини

УКАЗЫ

1.Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини «Къабарты-Малкъар Республиканы къырал къуллукъларында ишлегенлени ахча бла саугъалауну эмда Къабарты-Малкъар Республиканы къырал граждан къуллукъчуларыны иш хакъларыны юслеринден» 2007 жылда 20-чы июльда чыгъарылгъан 47-УП номерли Указына (2-чи номерли къошакъны 1-чи кесегине) быллай тюрлениуле кийирирге:

а) «Къабарты-Малкъар Республиканы Администрациясыны Башчысыны орунбасары 9100 5,0»

деген сёзледен сора былай жазаргъа:

«Къабарты-Малкъар Республиканы Экономика эмда жамауат къоркъуусузлукъ жаны бла советини Секретарыны орунбасары 9100 5,00»;

б) «Къабарты-Малкъар Республиканы Экономика эмда жамауат къоркъуусузлукъ жаны бла советини Секретарыны орунбасары 7820 2,5»

деген сёзлени кетерирге.

2.Бу Указ анга къол салыннгандан сора кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.КАНОКОВ

Нальчик шахар, 2011 жылда 24-чю октябрьде, №151-УП

С.М.Алхасовагъа «Къабарты-Малкъар Республиканы илмусуну сыйлы къуллукъчусу» деген ат атауну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини

УКАЗЫ

Илмугъа къыйын салгъаны эмда кёп жылланы ахшы ишлегени ючюн **АЛХАСОВА Светлана Михайловнагъа**-Россейни Илмула академиясыны учреждениясыны- Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну эмда Россейни Илмула академиясыны Къабарты-Малкъар илму арасыны Гуманитар тинтиулени институтуну къабарты литература бёлюмюню илму къуллукъчусуна- «Къабарты-Малкъар Республиканы илмусуну сыйлы къуллукъчусу» деген атны атаргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.КАНОКОВ

Нальчик шахар, 2011 жылда 24-чю октябрьде, №152-УП

Сауғъала

Республиканы башчысындан - футбол экипировкала

Нальчикни 25-чи орта школуну сегизинчи классында окъугъан футбол командасыны окъуучулары КъМР-ни Президенти Арсен Каноковну Интернет-приёмныйине бизге спорт кийимле бла топла алыргъа болушсагъыз эди деп жазгъандыла.

Андан сора ала окъугъан школну спорт залында къууанч халда Аслан Дзахмишевге, Казбек Елкановха, Астемир Дзахмишевге, Залим Тажедутха, Тибарду Ортановха, Имран Панежевге, Астемир Кумыковха эм Кантемир Катаевге республиканы башчысыны атындан саугъала юлешгендиле. КъМР-ни Спорт, туризм эм курортла министерствосуну келечилери спорт кереклени жашлагъа бере туруп, муратларыгъызгъа жетигиз, эришиуледе уа уллу хорламла болдуругъуз деп къызыу алгъышла этгендиле.

Бизни корр.

Жазылыу - 2012

«Заман» газетни - хар таулу юйюрге

Хурметли окъуучула!

Сиз республикабызда бола тургъан ишлени юслеринден толу хапар алыргъа сюе эсегиз;

сиз ёз халкъыгъызны адамы болгъаныгъызны дайым сезгенлей турургъа кюсей эсегиз;

сиз малкъарлыланы тарыхларыны, культураларыны, тёрелерини эмда адетлерини, аланы бюгюннгю жашауларыны, жетишимлерини эмда проблемаларыны юсюнден кёбюрек билирге итине эсегиз, -

«ЗАМАН» ГАЗЕТГЕ ЖАЗЫЛЫГЪЫЗ.

Аны бетлеринде сиз кёп сейирлик затла табарыкъсыз, ол хар юйюрге да керек болгъанына тюшюнюрюксюз.

«Заман» газетни редколлегиясы.

Бизни индексибиз - 51532

КъМР-ни Правительствосунда

Бюджет социальный магъаналыды

КъМР-ни Правительствосуну кезиуден алгъа бардырылгъан жыйылыуунда Къабарты-Малкъарны 2014 жылгъа дери социальный сферасын эмда экономикасын айнытыуну прогноз планы эмда 2012 жылны бюджети къабыл этилгендиле. Кенгешни премьер-министрни биринчи орунбасары Адиб Абрегов бардыргъанды.

Повесткагъа кёчерден алгъа ол республиканы башчысыны Указы бла Правительствону структурасы тюрленнгенин билдиргенди. Сёз ючюн, Жаш тёлюню эмда жамауат биригиулени ишлери жаны бла министерство эки ведомствогъа юлешиннгенди: КъМР-ни Жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосуна (анга башчылыкъ жырчы Султан Хажироко этерикди) эмда КъМР-ни Жамауат биригиулени эмда дин организацияланы ишлери жаны бла къырал комитетге. Бу структураны башчысына Борис Паштов салыннганды.

Башха кадрла тюрлениуле да болгъандыла: энди Отарланы Къурман Агъач мюлк жаны бла, Къулийланы Мустафир а Жашау журт-коммунальный мюлк жаны бла къырал комитетлеге башчылыкъ этерикдиле. Гызыланы Берт табийгъат байлыкъла эмда экология, Сафарби Шхагапсоев билим бериу эм илму министрле болгъандыла.

Правительствону структурасында башха тюрлениуле да бардыла. Адиб Абрегов энди къырал комитетлени башчыларыны полномочиялары министрлеге тенг этилгенин белгилеп, аланы да буйрукъланы сюзгенде къол кётюрюуге къатышыргъа чакъыргъанды.

Ызы бла экономиканы айнытыу эм сатыу-алыу министрни къуллугъун толтургъан Ольга Белецкая «2012-2014 жыллада КъМР-ни экономикасын эм социальный сферасын айнытыуну прогнозу» бла шагъырей этгенди. Ол айтханнга кёре, прогноз алгъын жылланы планларына, толтуруучу власть эм жер-жерли самоуправление органла кёргюзтген тарихлеге таяныпжарашдырылгъанды. Экономиканы эм социальный сфераны айнытыу Север - Кавказ федеральный округну эм Къабарты-Малкъарны айнытыуну узакъ болжаллы стратегияларына кёре бардырыллыкъды.

Алай бла прогноз кёрюмдюлеге кёре, республиканы кесинде чыгъарылгъан продукция (ВВП) 12,8 процентге ёсдюрюллюкдю деп белгиленеди. Республикада чыгъарылгъан продукцияны асламын промышленность, розница сатыу-алыу, эл мюлк къурайдыла.

Ольга Викторовна 2012 жылда эл мюлкню айнытыуда чырмаула боллукъларын да билдиргенди. Ол да спирт эм алкоголь продукция чыгъарыуда низам тюрленнгени бла байламлыды. Болсада малчылыкъда алгъа атламла этилликлерине (продукция 14 процентге кёбейтиллики) ышаныу барды.

АПК-да уллу инвестиция проектлени жашауда бардырыргъа белгиленеди, ол санда «Бахсан бройлер» юй къанатлыла ёсдюрген фабриканы эм «Приэльбрусье» АПК-ны сют-товар фермасын кенгертирге, 100 гектарда теплицала ишлетирге план барды. «Бюджетге башхаладан эсе уллу файда келтирирге боллукъ предприятиялагъа къыралны жанындан тутхучлулукъ этилликди», - дегенди докладчы.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КъМР-ни Парламентинде

РФ-ни Жамауат палатасына кандидатла сайланадыла

Бу кюнледе КъМР-ни Парламентинде регион эмда регионла аралы жамауат биригиулени келечилери Север-Кавказ федеральный округдан Россей Федерацияны Жамауат палатасына кандидатланы айырыр мурат бла бардырыллыкъ конференциягъа делегатланы сайлар ючюн жыйылгъандыла.

Бусагъатда Россей Федерацияны Жамауат палатасыны къауууму жангыртыла турады. Аны Россейни Президенти кёргюзтген членлери жууукъ заманлада битеуроссей жамауат биригиулени келечилери бла бирге Жамауат палатаны членлерине регионла аралы эмда регион жамауат биригиулени келечилерин алыуну юсюнден оноу этерге керекдиле. Ала уа хар федеральный округда конференциялада сайланырыкъдыла.

«Россей Федерацияны Жамауат палатасыны юсюнден» Федеральный закон бла тохташдырылгъан жорукълагъа кёре, жамауат биригиулени регион жыйылыуларында Север-Кавказ федеральный округну конференциясына 20 делегат айырылыргъа керекди.

КъМР-ни Парламентини Председателини орунбасары, жыйылыуну бардырыу ючюн жууаплы болгъан ишчи къауумну башчысы Татьяна Саенко Къабарты-Малкъар, бу ишге сансыз къарамай, жыйылыугъа кеслерини келечилерин ийген жамауат организацияларыны барысына да жюрек ыразылыгъын билдиргенди. Анга къатышыргъа сюйгенлерин 60 организация билдиргенди эмда аланы хар бири да эки келечисин жибергенди, деп къошханды ол.

Жыйылыугъа РФ-ни Жамауат палатасыны члени Александр Кучер къатышханды. Ол жыйылгъанланы Россейни Жамауат палатасына Президентни тизмеси бла айырылгъан биринчи 42 адамны атындан алгъышлагъанды. Жамауат палатаны къауууму 25-чи январьгъа къуралып бошаллыгъын билдиргенди. Республикада 60 жамауат организация бар эсе,ол бек игиди деп,аланы ишлери жетишимли болурун сюйгенин айтханды. «Жангы къауумну борчлары алгъыннгылай къаладыла: адамлагъа къайгъырыу, аланы не къадар насыплы этиу. Къыралыбызны даражасы да дунияда кётюрюлюрге керекди»,-дегенди ол ахырында.

30-чу ОКТЯБРЬ - АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТДА ИШЛЕГЕНЛЕНИ КЮНЮДЮ

Халкъгъа жумуш этиу игилене барады

Бу профессионал байрамны аллында биз КъМР-ни транспорт министри Ануарби Суншевден республикада пассажирлени ташыуну къурауда бир къауум соруулагъа жууап этерин тилегенбиз.

-Ануарби Абубович, автомобильлени саныны ёсюую хар ким да жолгъа жаланда кесини энчи магъанасы бла чыгъаргъа сюйген болумгъа келтиргенди. Алаймыды?

-Жаланда энчи угъай, жамауат автотранспорт бла да деп, алай тюзюрек айтыргъа сюеме. Кюн сайын шахарла тийрели, муниципальный эм субъектле аралы маршрутлагъа юч мингнге жууукъ пассажир транспорт чыгъады. Автобусла бла битеу республиканы эллерине жумуш этиледи, алагъа 120 маршрут барды, аллай рейслени битеу узунлугъу 5350 километрди. Субъектле эм халкъла аралы къыркъ маршрутда жумуш этиледи, Москвагъа чартер рейслени санамай. Халкъгъа жумуш этиуде транспорт жумушла 19,6 процентни тутадыла.

Республикада эки жюз мингнге транспорт эсепге алыннганын эсге алсакъ, хар тёртюнчю-бешинчи адамны энчи транспорту барды, прогнозлагъа кёре уа, ол алыкъа ахыр кёрюмдю тюйюлдю.

-Толтуруучу властьны органларында тюрлениуле болгъанлары бла байламлы жол мюлкге бла транспортха башчылыкъ этиу башха тюрлю болгъанды. Не айтырыкъсыз аны юсюнден?

-Ол оноу республиканы транспорт системасын жангыча къураргъа керекли болгъаны бла байламлы этилгенди. Ол а 2030 жылгъа дери Къабарты-Малкъар Республиканы социально-экономика айныуну эм Россей Федерацияны транспорт стратегияларыны муратларына эм борчларына тап келишеди.

-Быйылны ахырына дери пассажирлени ташыугъа хайырлы башчылыкъ этген система къураллыкъмыды? Заман аз къалгъанды да.

-Автомобиль эм шахар электропассажир транспортну 2012 жылгъа дери айнытыуну юсюнден Концепция ишибизни планыча болуп къалгъанды. Бу документде кёргюзтюлген мадарланы жашауда бардырыу – пассажирлени ташыуну игилендириуню баш мурдоруду. Автобусланы паркын жангыртыу эм игилендириу, ташыучу жангы технологияланы, шёндюгюлю диспетчер системаланы жашаугъа сингдириу, автотранспортну навигация устройствола бла жалчытыу, транспортда къоркъуусузлукъну кётюрюу жаны бла алыкъа кёп къыйын ишлени этерге керекди.

Пассажирлени ташыуну рыногунда конкуренцияны айнытыр ючюн, шарт ишле бардырылып тургъанлы бир ненча жыл болады. Ол муратлагъа жетер ючюн, биз биринчи атламларыбызны озгъан ёмюрню 90-чы жылларында этип башлагъан эдик, ол кезиуде пассажирлени ташыуну системасы аламат болмагъанды. Федеральный закон болмагъаны себепли аны къурауну амалларын хар субъект кеси тохташдырып тургъанды.

Заман а ол жаланда жангыз бир тюз жол болгъанына шагъатлыкъ этгенди. Пассажирлени ташыуну тап халда тутаргъа бюгюнлюкде да, энчи законодательстволары болмагъан кёп субъектле бла тенглешдиргенде, бизни республикада автомобиль, шахар тийрели темир жол, электропассажир транспортну юсюнден закон къабыл этилген эди. Правительствону норматив-право акты бла КъМР-де автомобиль эм электропассажир транспортда пассажирлени ташыуну къурауну жорукълары тохташдырылгъандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КЪУЛЛУКЪГЪА САЛЫУ

Правительствода - жангы адамла

Бу кюнледе Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосунда уллу тюрлениуле болгъандыла, аны къауумуна жангы адамла къошулгъандыла. Ол санда белгили жырчы **Султан Хажироко** Къабарты-Малкъар Республиканы жаш тёлюню ишлери жаны бла министрине салыннганды.

Султан Борисович 1977 жылда 23-чю октябрьде Ючюнчю Къызбурун элде туугъанды. Къабарты-Малкъар эл мюлк академияны бошап, алим агроном усталыкъны алгъанды. 1992 жылдан 1997 жылгъа дери Бахсан шахарны ЗАГС-ында видеооператор болуп ишлегенди. 1998 жылда Бахсанда Сабий чыгъармачылыкъны арасында кружокну башчысы болгъанды. 1998 жылдан 2003 жылгъа дери Къабарты-Малкъар къырал эл мюлк академияны студент советини председатели болуп тургъанды. 2003-2008 жыллада «Нуриет» деген гитче предприятияны маркетинг жаны бла менеджери болуп ишлегенди. Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артистиди.

Мамиев Артур Анатольевич Къабарты-Малкъар Республиканы къурулуш эмда архитектура министрине салыннганды. Ол 1967 жылда 12-чи майда Нальчикде туугъанды. Къабарты-Малкъар къырал университетни бошап, юрист усталыкъны алгъанды. 1999-2003 жыллада «СТЭК» ООО-ну генеральный директоруну орунбасары, 2003 жылдан 2007 жылгъа дери «Каббалкдорресурсы» ООО-ну генеральный директоруну орунбасары, 2007-2009 жыллада «Дорпромгражданстройну» генеральный директоруну орунбасары болуп ишлегенди. 2009 жылда «Кардиф» ООО-ну генеральный директоруна салыннганды. 2010 жылдан шёндюге дери Къабарты-Малкъар Республиканы къурулуш эмда архитектура министрини орунбасары болуп тургъанды.

Къулийланы Ахматны жашы Мустафир Къабарты-Малкъар Республиканы Жашау журт-коммунальный мюлк жаны бла къырал комитетини председатели болгъанды. Ол 1969 жылда 17-чи майда Яникой элде туугъанды. Эки бийик билими барды. Къабарты-Малкъар къырал университетни юридический эмда экономический факультетлерин бошагъанды. Экономика илмуланы кандидатыды. 1992 жылдан 1994 жылгъа дери Къабарты-Малкъар Республиканы Къырал налог инспекциясында тамата къырал налог инспектор болуп ишлегенди. 1994-1997 жыллада Росдорбанкны Нальчикде филиалыны кредит бёлюмюню экономисти эди. 1997 жылда аны КъМР-ни Табийгъат байлыкъла эмда къудуретни сакълау министерствосуну бёлюмюню таматасына саладыла. 2004 жылда Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини бла Правительствосуну Ишлерини управлениясында алгъа праволу экспертизаны бёлюмюню консультанты, артда аны право эм информация бла жалчытыуну управлениясыны таматасы болуп ишлегенди. 2005 жылда КъМР-ни табийгъат байлыкъла эмда къудуретни сакълау министрини орунбасарына- Табийгъат байлыкъла эмда къудуретни сакълау министерствону управлениясыны таматасына салынады. 2009 жылдан шёндюге дери Къабарты-Малкъар Республиканы промышленность, отлукъ-энергетика комплекс эмда жашау журт-коммунальный мюлк министрини орунбасары болуп ишлегенди.

Кумахов Мухадин Ляльюшевич Къабарты-Малкъар Республиканы Асламлы информация органла жаны бла къырал комитетини председателине салыннганды. Ол 1966 жылда 17-чи январьда Экинчи Лескен элде туугъанды. Москвада Щукин атлы театр училищени бошагъанды. Театрны,кинону эмда эстраданы драмалы актёру деген усталыкъны алгъанды. 1990 жылдан 1999 жылгъа дери А.Шогенцуков атлы Къабарты драма театрда актёр болуп ишлегенди. 1999-2009 жыллада телевидениядa къабарты тилде бериулени диктору, къабарты тилде художестволу программаланы редакциясыны баш редактору болгъанды, ызы бла «Къабарты-Малкъар» ГТРК-ны бериулерин бардыргъанды. 2009 жылдан бери «Къабарты-Малкъар» телеканал» къырал учреждениясыны директоруду. Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артистиди.

Сотталаны Сейитни жашы Къурман Къабарты-Малкъар Республиканы Агъач мюлк жаны бла къырал комитетини председателине салыннганды. Ол 1955 жылда 16-чы августда Къазах ССР-ни Мукры элинде туугъанды. 1989 жылда Краснодарда совет сатыу-алыуну институтун заочно бошап, экономика усталыкъны алгъанды. 1972 жылда Элбрусда потребитель жумушланы сферасында ишлегенди. 1983 жылда «Минги-Тау» сатыу-алыу биригиуге,1992 жылда «Чегет» къонакъ юйге башчылыкъ этгенди. 1998 жылда «Эльбрустурист» ОАО-ну башчысына салыннганды. 2003-2008 жыллада Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутаты эди. 2008 жылдан 2010 жылгъа дери Элбрус муниципальный районну жер-жерли администрациясыны башчысы болуп тургъанды. 2010 жылдан башлап шёндюге дери Россей Федерацияны Президентини Ишлерини управлениясыны «Эдельвейс» пансионат» федеральный къырал бюджет учреждениясыны генеральный директору болгъанды. КъМР-ни халкъын жумушла бла жалчытыучу сфераны сыйлы къуллукъчусуду. Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъаланнганды.

Екатерина ТОЛАСОВА.
КъМР-ни Президентини бла Правительствосуну пресс-службасы.

«Алтын кюз арты»

Кёрмючден - 44 майдал

Качество, жангычылыкъ эмда ахшы кёрюмдюлери ючюн КъМР-ни аграрниклери тюрлю- тюрлю даражалары болгъан 44 майдал, ол санда 30 алтын , 5 кюмюш эмда 9 доммакъ майдал алгъандыла. Быйыл 6-чы октябрьден 16-чы октябрьге дери Москвада Битеуроссей кёрмюч арада бардырылгъан «Алтын кюз арты-2011» деген Россейли агропромышленностьну 13-чю кёрмючюне Къабарты-Малкъарны агропромышленность комплексини предприятияларыны къатышыуларыны итогу алайды.

Кёрмючню конкурс бла байламлы ишлерине республиканы АПК-сыны 14 предприятиясы «Ахшы качестволу къоркъуусуз продукцияны чыгъарыу ючюн», «Эл мюлк илму жаны бла инновация разработкала ючюн», «Битимчиликни продукциясын ёсдюрюуде ахшы кёрюмдюлеге жетишгени ючюн» деген юч номинацияда къатышханды.

Кёрмючде саулайда кеслерини жетишимлерин агропромышленность комплексни 22 предприятиясы кёргюзтгендиле. Къабарты-Малкъарны экспозициясы 100 квадрат метрни алгъанды. Кёрмючню къонакъларына бла анга келгенлеге экология жаны бла таза тахта эм жемишле, кондитер ашарыкъла, ликёр-аракъы ичгиле, жемишледен бла тахта кёгетледен этилген консервала, сютден этилген ашарыкъла, гара суула, аладан сора да, алимлени жангы илму разработкалары, бёлюмню эс бурурча иги инвестиция проектлери бла алагъа макетле кёргюзтюлгендиле.

Къабарты–Малкъардан Москвада кёрмючге баргъан делегациягъа республиканы эм мюлк министри Альберт Каздохов башчылыкъ этгенди.

КъМР-ни Эл мюлк министерствосуну пресс-службасы.

Шимал Кавказ кюн сайын — 2 бет

Келир ыйыкъгъа TV-ны бла радиону программалары — 3-4 бетле

Эл жашауну иги жерлери кёпдюле — 5 бет

Суратчыгъа - махтау — 6 бет

Бюджет социальный магъаналыды

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Планда айлыкъ хакъны 2014 жылгъа 48,3 процентге кёбейтирге, социальный тёлеулени да 1,4 кереге ёсдюрюрге мурат барды. Халкъны къолайлыгъы да игилениригі белгиленеди - ол, быйыл бла тенглешдиргенде, 34 процентге кёбейтилликди.

Докладда айтылгъанны юсюнден кесини оюмун билдире, Пенсия фондну КъМР-де Бёлюмюню башчысы Хасанби Шеожев Къабарты-Малкъарда, Север - Кавказ федеральный округну башха субъектлери бла тенглешдиргенде, айлыкъ хакъ бек азладан бири болгъанын чертгенди. «Алай мен прогнозда айлыкъ хакъ къаллай бирге кётюрюллюгюн кёрмедим. Бюгюнлюкде республикада пенсиячыланы саны ишлегенледен эсе 29 процентге кёпдю. Жууукъ заманда уа ол тарихле 32 процентге жетерикдиле. Алай къолайсызлагъа финанс болушлукъ этиу да кёбейтилмейди. Битеу бу затлагъа эс бурулургъа тийишлиди», - дегенди ол.

Болсада Ольга Белецкая айлыкъ хакъ кётюрюллюгюню юсюнден къатлап айтханды. 2014 жылгъа аны орта эсеп бла 18 мингнге жетдирирге мурат барды. «Биз бу тарихлени болгъан онгларыбызгъа кёре белгилегенбиз», - дегенди.

Ызы бла республиканы 2012 жылгъа бюджети эм 2013-2014 жыллагъа бюджетни план кёрюмдюлери сюзюлгендиле. КъМР-ни финансла министри Азрет Бишенов айтханыча, келир жылны финанс документини файдаларын 20,4 миллиард сомгъа жетдирирге белгиленеди. Аны асламы налогла жыйыудан къуралады. Хар замандача, налогланы асламы (95 проценти) тёрт бёлюмден жыйыллыкъды – организацияланы файдаларындан, адамланы ишчи хакъларындан (НДФЛ), акцизледен эмда ырысхыдан. «Андан тышында файдаланы алыкъа тергемегенбиз. Ол приватизацияны программасы энтта да жарашдырылмагъаны бла байламлыды», - дегенди.

Къоранчла 21,3 миллиард сомдан аслам боллукъдула. Бюджет 783 миллион сом тенгли бир дефицит бла къуралады. Министр айтханыча, битеу социальный жумушла, тёлеуле, пособияла да толусунлай берилликдиле. Ахча саулукъ сакълауну, билим бериуню модернизацияларына да къоратыллыкъды. «Келир жыл айлыкъ хакъ 6 процентге кёбейтилликди. Бюджет а, хар замандача, социальный магъаналыды. Битеу къоранчланы 54 проценти социальный жумушлагъа бёлюнеди», - дегенди.

Келир жылдан полицияны ишин жалчытыуну иши федеральный арагъа бериледи (1,8 миллиард сом). Андан сора да, жол фондну ахчасын юлешиуде да бардыла жангылыкъла – 216 миллион сом жолланы ишлетиуде этилген къоранчлагъа ётдюрюледи. Битеу да бирге жол фондха 1,4 миллиард сом бёлюнеди.

Бюджетни дотациялыгъы алгъынча къалгъанды – 49 процент. Министр республикалы целевой программаланы жангыдан тинтирге кереклисин белгилегенди. «Битеу программаланы да тамамларгъа 7 миллиард сомдан аслам керекди, алай бюджетде уа жаланда 474 миллион сом барды, ол себепден хар программаны жангыдан тинтирге тийишлиди», - дегенди.

Правительствону членлери, бюджетни сюзюуге къатыша, министерстволаны кереклерине, алгъадан белгиленнген жумушлагъа ахча къысхартылгъанына жарсыгъандыла. Спорт эм туризм жаны бла министр Аслан Афаунов келир жылда Олимпиада боллугъун, «Кавказ оюнла» да Нальчикде бардырыллыкъларын эсгертип, алагъа хазырланыугъа ахча жетмей къаллыгъын эсгертгенди. Культура министр Руслан Фиров а бу сферагъа бёлюннген 28 миллион сомдан айлыкъ хакъны тёлегенден сора культура учреждениялары ишлерин жалчытыугъа жаланда 10 миллион къаллыгъын, ол а бек аз болгъанын айтханды.

Къырал ырысхыгъа эм жер байлыкълагъа башчылыкъ этиу жаны бла министр Абдусалам Лигидов а келир жыл республикада жеринден тепдирилмеген битеу объектлени кадастр реестрин къурагъа кереклисин айтханды. «Бу жумушлагъа 41 миллион сом керекди. Сиз бизге бёлген 2 миллионнга битеу жумушланы тамамлаяллыкъбызмы?» - дегенди.

Ахча жетмезлигин башха министрле да айтхандыла. Адиб Абрегов, республиканы башчысы келир жылдан башлап бюджетни дефицитсиз этерге буюргъанын эсгертип: «Баш магъаналы ишлеге ахчаны бюджетден тышында фондладан табарбыз неда спонсорланы болушлукълары бла хайырланырбыз. Бир жылны тёзерге керекди. Битеу къоранчланы да бюджетге «тагъаргъа» жарамайды», - дегенди.

Бюджетге башха эсгертиуле да этилгендиле. Бишенов айтханыча, анга энтта тюрлениуле кийирилликдиле. Алай аны Бюджет кодексге тийишлиликде жууукъ заманда КъМР-ни Парламентини тинтиуюне жиберирге керекди. Правительствону членлери барысы да бюджетни къабыл кёргендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Шимал Кавказ кюн сайын

Регионда болумну Президентге билдиргенди

Ставрополь крайны губернатору Валерий Гаевский регионда социально-экономика болумну юсюнден РФ-ни Президенти Дмитрий Медведевге тынгылы хапар айтханды, артыкъда саулукъ сакълау, билим бериу эм жашау журтла ишлеу сфералада жумушла къалай баргъанларыны юслеринден.

Гаевскийни айтханына кёре, саулукъ сакълауну модернизациялау болумну иги жанына тюрлендирирге болушханды. «Биз берилген ырысхыны хайырлана башлагъанбыз»,-дегенди ол.

Дмитрий Анатольевич Ставропольеде ишчи халда айланнганда, крайны перинатальный арасында болгъанын эм алайда 2014 жылгъа дери шёндюгю излемлеге тийишли перинатальный ара къурагъа кереклисин айтханды. «Анда сабийлени багъарыкъдыла, керек болса, битеу медицина амалла хайырланыллыкъдыла»,-дегенди ол.

Андан сора къырал башчы билим берген системада болумну билирге сюйгенин айтханды. «Орта эсеп бла крайда орталыкъ айлыкъ иш хакъ 14 мингишер сом болады, жылны ахырында устазла да аллай биришер иш хакъ аллыкъдыла»,-дегенди Гаевский, жылны ичинде устазланы иш хакълары юч кере кёбейгенлерин да чертип.

-Андан сора да, бюджетниклеге жашау журтла алыугъа къалай болушлукъ этерге боллугъуну юсюнден да сагъыш этигиз,-дегенди къырал башчы.

Будённовскийде - «ЛУКОЙЛ» завод

Нефтьни жарашдырыучу «ЛУКОЙЛ» компания Будённовскийде (Ставрополь край) газны жарашдырлыкъ заводну къурулушуну мурдоруна капсуланы салгъанды. Жангы завод газохимия комплексни бир кесеги боллукъду. Ол «Ставролен» компанияны промышленность майданында ишленирикди. Анга жораланнган къууанчлы тюбешиуге РФ-ни вице-премьери Игорь Сечин эм «ЛУКОЙЛ»-ну президенти Вагит Алекперов къатышхандыла.

Завод жарашдырлыкъ баш сырьё Каспийни россейли секторунда нефть бла бирге чыкъгъан газ боллукъду. Комплексни къурулушун бир бёлек атлам бла бардырыр мурат барды. 2015 жылда заводну жыл сайын 2 миллиард кубометр газны жарашдырлыкъ кесеги эм 135 МВт кючю болгъан тылпыу-газ устновканы мурдорунда энергоблок хайырланыргъа берилликдиле, дагъыда этилен чыгъаргъанда хайырланнган установканы жукъа газ чыгъарырча жарашдырлыкъдыла.

Алай бла газ-химия комплекс Россейде полимерле чыгъарлыкъ бек уллу производство ара боллукъду. Андан сора да, товарный газ-химия комплексден газ «Газпромну» системасына да берилип турлукъду.

Законсуз сауутланнган къауумла жууапха тартыллыкъдыла

Ингушетияны территориясында законсуз сауутланнган къауумлагъа къатышханлагъа къажау оператив мероприятияла эм энчи операцияла бардырыуну вопрослары сюзюлгендиле республиканы башчысы Юнус-Бек Евкуров правону къоруулаучу структураларыны башчылары бла бардыргъан кенгешде.

Терсленнгенлени тутханда неда законсуз сауутланнган къауумланы членлерин жокъ этгенде, хар бирини терслигини юсюнден билдириу берилирге керекди. «Бузукълукъ ишлени кимле этгенлерин адамла билсинле»,-дегенди Евкуров. Аны айтханына кёре, «Ингушетияда правогъа къажау ишле бардыргъанла жууапха республикада тартылыргъа эм аны территориясында тутмакъда олтурургъа керекдиле». Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Ингушетияны башчысыны пресс-службасында айтхандыла.

Гейдар Алиев атлы школ

Капитал ремонт этилгенден сора Астраханьны Гейдар Алиевни атын жюрютюрюк 11-чи номерли школу ишлеп башлагъанды. Шахарны мэриясында ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтханларына кёре, школну жангыртыугъа шахарны эм областьны властьларыны Гейдар Алиевни Фонду бла келишип ишлегенлери себеплик этгенди – жангыртыу ишлеге ахчаны Фонд бергенди.

Астраханьда жашагъан азербайджанлыланы тилеклери бла билим берген жангы учрежденияда ыйых кюнлю школ да ишлерикди. Анда ала кеслерини историялы туугъан журтларыны азербайджан тилини эм культурасыны юслеринден дерсле аллыкъдыла. Азербайджан Республиканы билим бериуню министри Мисир Марданов айтханнга кёре, Гейдар Алиев атлы школ Бакуну бла Астраханьны байламлы этерик культураны баш кёпюрлеринден бири боллукъду ол башчылыкъ этген ведомство школгъа хар не жаны бла да болушуп турлукъду.

Энчи алып айтханда, жыл сайын бек иги окъуучуладан онусуна эм иги устазладан бешисине саугъала берилликдиле, хар жай кезиуде уа жыйырма окъуучу бла устаз Бакуда солуп турлукъдула. Азербайджанны ара шахарыны Нариман районунда 11-чи школну къарындаш школу боллукъду.

МЧС-де - амфибия самолёт

Таганрогдагъы Бериев атлы авиация илму-техника комплекс (ТАНТК) Россейни МЧС-ине 2014 жылгъа дери береллик Бе-200 ЧС деген 8 амфибия самолётладан биринчисин бергенди.

«Пётр Стрелецкий» атлы машинаны бериуню юсюнден актха озгъан байрым кюнде къол салыннганды, ыйых кюнде уа самолёт Москвагъа учханды. Амфибия РФ-ни МЧС-ини Сибирьде регион арасында дежурналыкъ этип башларыкъды, аны базасы Красноярскеде боллукъду.

Быйылны ахырына дери таганроглу предприятие энтта да хайырланыргъа бир машинаны берликди, аны сынау эм бериу ишле ноябрьде башланырыкъдыла. Бе-200ЧС амфибияланы къалгъан алтысын айтылгъан комплекс министерствогъа 2013-2014 жылланы ичинде ётдюрлюкдю.

Ниет жаны бла юйретиуге - аслам эс

Юг аскер округда биринчи кере аскер дин къуллукъчуланы Дондагъы Ростовда 2-чи-4-чю ноябрьде битеулю жыйылыулары боллукъду. Юг аскер округну пресс-службасында ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтханларына кёре, жыйылыугъа дин тутхан аскерчиле бла ишле бардыргъан аскер управленияны органларыны, башха аскер округланы аскер комиссариатларыны къуллукъчулары чакъырылгъандыла.

Аскер дин къуллукъчуланы келечилери аскерде къуллукъ этгенлени ниет-къылыкъ жаны бла юйретиуню, Къорууланыу министерствону бёлюмлери бла биригип ишлеуню вопросларын сюзерикдиле.

Юг федеральный аскер округда къуллукъ этгенлени асламысы христианлыладыла – 80 проценти. Къалгъанла башха динлени тутханладыла. Сёз ючюн, Юг аскер округну штабында бир муслийман дин ахлусу ишлейди. Ол ислам динни тутхан аскерчиле бла тюбеширге деп аскер бёлюмлеге эм биригиулеге терк-терк барады.

Георгий Жорланы кавалерини аты ёмюрлеге къаллыкъды

Адыгеяда ол жерли къазакъны - Георгий Жорланы кавалери Константин Глуховну атын ёмюрледе эсде турурча этгендиле. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине республиканы Майкоп районуну Тульск элини къазакъ жамауатында билдиргендиле.

Ол жамауатны къазакълары Новосвободное элде жашагъан пенсиячы Инна Яшаснаягъа болушхандыла, кесини ырысхысына жигитге мемориальный къанга ишлетип, аны революциягъа дери килиса болуучу жерде ишленнген Культура юйюню къабыргъасына орнашдыргъандыла.

Новосвободначы Константин Глухов Биринчи дуния урушну фронтларында уруш этгенди эм сермешлени биринде жигитлик этип ёлгенди. Аны эсге тюшюрюрге, мемориал къангагъа гюлле салыргъа деп Георгий Жорланы кавалерини ахлулары, жууукълары, жерлешлери келгендиле.

Африкалы ёлет эсленнгенди

Краснодар крайны Брюховецк районуну «Победа» деген предприятиясыны агрокомплексини 2-чи номерли фермасында тонгузла африкалы ёлетден ауругъанлары ачыкъланнганды. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Краснодар крайда эм Адыгея Республикада Россельхознадзорну управленияларында билдиргендиле.

Ол ауруу къалайда жайылып башлагъанын эм аны вирусу къайдан келгенин тохташдырыр эмда ол аурууну къурутур жаны бла комплекс амалланы бардырылгъанларына контроль этерге, аурууну андан ары жаймаз мадарланы жашауда бардырыргъа деп Россельхознадзорну управлениясыны сынаулу специалистлери районнга келгендиле. Аны бла бирге къоруулау-карантин эм ветеринар – полиция постла къуралгъандыла.

Документле

Мацалышенко Владимир Михайловични Прохладный шахарны территориялы айырыу комиссиясыны къол кётюрюрге эркинлиги болгъан членини къуллугъундан эркин этиуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны БЕГИМИ

2011 жылда 28-чи октябрьде Нальчик ш. №9/1-5

«Россей Федерацияны гражданларыны айырыу эркинликлерини эмда референдумгъа къатышыргъа эркинликлерини баш гарантияларыны юслеринден» 2002 жылда 12-чи июньда чыгъарылгъан 67-ФЗ номерли Федеральный законуну 29-чу статьясыны 6-чы пунктуну «а» подпунктуна, «Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 18-чи февральда чыгъарылгъан 23-РЗ номерли Законуну 2-чи статьясыны «е» пунктуна, «Къабарты-Малкъар Республиканы территориялы айырыу комиссияларыны юслеринден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 8-чи январьда чыгъарылгъан 1-РЗ номерли Законуну 4-чю статьясыны 2-чи кесегини «а» пунктуна тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясы **бегим этеди**:

1.**Мацалышенко Владимир Михайловични** Прохладный шахарны территориялы айырыу комиссиясыны къол кётюрюрге эркинлиги болгъан членини къуллугъундан эркин этерге.

2.Прохладный шахарны территориялы айырыу комиссиясында бош болгъан жерге адам сайлау жаны бла предложенияланы алыу башланнганын билдирирге.

3.Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны билдириуюню текстин къабыл кёрюрге (ол бу бегимге къошулады).

4.Бу бегимни асламлы информация органлада басмаларгъа эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны Интернет-сайтына салыргъа.

Айырыу комиссияны Председатели В.М.ГЕШЕВ
Айырыу комиссияны Секретары АТМЫРЗАЛАНЫ И.А.

Къошакъ

Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны 2011 жылда 28-чи октябрьде чыгъарылгъан 9/1-5-чи номерли бегим бла къабыл кёрюлгенди

Прохладный шахарны территориялы айырыу комиссиясында бош болгъан жерге адам сайлау жаны бла предложенияланы алыу башланнганыны юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны билдириую

Прохладный шахарны территориялы айырыу комиссиясыны къол кётюрюрге эркинлиги болгъан члени полномочияларын болжалдан алгъа тохтатханы бла байламлы эмда «Россей Федерацияны гражданларыны айырыу эркинликлерини бла референдумгъа къатышыргъа эркинликлерини баш гарантияларыны юслеринден» Федеральный законну 26-чы статьясыны 6-чы пунктуна таяныл, Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясы Прохладный шахарны территориялы айырыу комиссиясына къол кётюрюрге эркинлиги болгъан жангы членини кандидатурасыны юсюнден предложенияланы алып башлайды.

Документле бу билдириу басмаланнган кюнден башлап 5 кюнню ичинде алынадыла. Аланы бу адрес бла келтирирге керекди: **КъМР**, **Нальчик ш**., **Ленин пр**.,**27-чи юй**, **151-чи каб**.

Сорлукълары болгъанла бу телефон номерле бла сёлешсинле: **47-64-42**, **40-26-88**.

Халкъгъа жумуш этиу игилене барады

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Айтыргъа сюеме, федеральный даражада пассажирлени ташыуну къурауну битеулю бир низамын тохташдыргъан, кёп сакъланнган закон алыкъа «туумагъанды».

-Болсада таксилени юсюнден закон чыкъгъанды да.

-Айтыргъа, бир заманда биз да КъМР-де таксилени ишлерин тап халгъа келтирлик республикалы даражада норматив-право акт къабыл этерге керекди деп, законодательный башламчылыкъ этерге кюрешгенбиз. Алай федеральный закон болмагъаны себепли ол иш болмай къалгъанды.

Москваны транспорт союзуну башламчылыгъы бла къабыл этилген закон пассажирлени таша ташыгъанлагъа къажау бурулупду. Энди керекли белгиле – шашкачыкъла, башында чыракъ неда реклама бла жалчытылыннган машинада ишлер ючюн, аны иесине – энчи предпринимательге неда таксопаркга ишлерге эркин этген лицензия алыргъа керекди. Бу закон 2012 жылда биринчи январьдан ишлеп башларыкъды. Аны излемлерин толтурмагъанлагъа тазирле салынырыкъдыла.

КъМР-ни Парламенти эм Транспорт министерство законну республиканы территориясында жашауда бардырыуну норматив-право механизмин жарашдыргъандыла. Женгил машиналы таксилени ишлеу халларыны юсюнден бизни документни сюзген кезиуде кюн сайын рейсге чыгъарны аллында эм рейсден къайтхандан сора транспорт средстволагъа техника, водительлеге медицина къарау этиу жаны бла ырысхы-техника базала болургъа керекди деп, базовый предприятиялагъа борчлу халда излем салыннганы ёчеш чыгъаргъанды. Женгил машиналы таксиле бла ишлерик эсепге алыннган фирмаланы саны 80-нге жетеди, бир тюрлю эркинликлери болмай, пассажирлени жашыртын ташып, ахча къоллу болургъа сюйгенлени санамай.

Кюн сайын ала бир ненча минг пассажирни ташыйдыла эм аланы жашаулары, саулукълары ючюн бир тюрлю жууаплылыкъ тутмайдыла. Экономикада тюрлениуле (реформала) бизнесге административ контрольну къарыусузландыргъандыла, къыралны жанындан башчылыкъ эм контроль этиу жокъну орунундады, ол а транспортда къоркъуусузлукъ жаны бла специалистлени къыт этдиргенди, транспорт средстволаны рейслеге чыгъарыуну технологиясын бузгъанды. Кесибизни бёлюмюбюзде биз конкуренцияны айнытыр, башчылыкъ этиуню жангы амалларын жашаугъа сингдирир жанлыбыз, алай къоркъуусузлукъну жалчытыу а неден да магъаналыды.

-Ол жаны бла министерство не зат этеди?

-Бу жаны бла министерствону ишине къошула барады. Ол халкъны транспортда къоркъуусузлугъун жалчытыуду эм пассажирлени ташыгъанда, аварияланы санын азайтыуду.

Пассажирлени ташыучуланы эм базовый предприятияланы араларында шахарла тийреси, муниципальный эм субъектле аралы маршрутлада жумуш этерге эркинлик алыргъа конкурс бардырылгъанды. Ол а бузукълукъланы мардадан кёп этген водительлени ишден кетерирге, транспорт средстволагъа техника къарауну жангыдан бардырыргъа, маршрутланы графиклерин тап халгъа келтирирге, бизнесге жангы автобусла сатып алыргъа средствола бёлюрге эм башха жумушланы этерге онг бергенди.

Заявкала берген жыйырма алты базовый предприятияладан онжетиси хорлагъандыла. Аланы производство-техника базалары, кадрлары конкурсну излемлерине толу келишедиле эм маршрутлагъа 1350 келишим этилгенди.

Сакъланнганыча, конкурсну итогларына барысы да ыразы болмагъандыла. Ёчеш вопрослагъа сюдде къарала турады. Бизде тюрлениуле этилгенлери бла байламлы министерство пассажирлени ташыу жаны бла республикалы комиссияны жангы къауумун къурауну къолгъа алгъанды. Аны санына депутат корпусну, жер-жерли администрацияланы, бёлюм профсоюзну келечилерин къошаргъа керекди деген акъыл айтылады. Алай болса, чыгъа тургъан даулашланы азайтыргъа, ишни ачыкъ бардырыргъа онг боллукъду.

Аны бла бирге къырал контрактланы излемлерин биле тургъанлай пассажирлени ташыучуладан бир-бирлери кеслерин къолгъа тюшмезлик эм жууапха тартылмазлыкъ сунуп тура эселе, мен аланы ол кёллерин бузайым: биз законну излемлерине эм бизге берилген эркинликле бла ишлерикбиз. Контракт борчла къалай толтурулгъанларына дайым да контроль этгенлей турабыз.

Узакъ да бармай, бизге болушлукъгъа космос жаны бла жангы технологияла келликдиле. Ол а ГЛОНАСС спутник навигацияды.

КъМР-ни Президенти Правительствону членлери бла бардыргъан кенгешледен бирине оноучу къулукъчулагъа бир сау кюнню ичинде энчи машинала бла жюрюгенни къоюп, жамауат пассажир транспорт ба жюрюп, пассажирледен жумуш этиуню качествосу къалай болгъанын билирге керекди деп айтхан эди. Ол оноу толтурулгъанды. Андан сора, бизге келген билдириулеге кёре, пассажир автотранспортда ачыкъланнган кемчиликлени кетерирге план жарашдырылгъанды. Аны жер-жерли самоуправленияланы органлары, Ространснадзор, къырал автоинспекция бла жашауда бардырыу жумуш этиуню даражасын кётюрюп къоймай, пассажирлени ташыуну рыногунда низамны тохташдырыргъа себеплик этерикди. Иш транспортда низамны кючлендирирге, башхача айтханда, хар жерде да пассажирлени ташыуну, жолда жюрюуню жорукълары къалай толтурулгъанларына, остановка жерле къалай къуралгъанларына буруллукъду. Руль артында тютюн ичиуге, былхымсыз, кёлню бузарча сёлешгенлеге къажау турлукъбуз.

Жамауат транспортда алыкъа проблемала аз тюйюлдюле, ала республикабызны жашауну кёп жаны бла байламлыдыла. Ала КъМР-ни Президентини, Парламентини эм Правительствосуну энчи контрольларына алыннганлары бошдан тюйюлдю. Ала бизни башламчылыкъларыбызгъа да жакъ басханлай турадыла.

Бёлюмюню аллына салыннган борчланы тамамлауда ветеранларыбызны сынауларына багъа бичген къыйынды, автопредприятияланы таматалары, инженер-техника ишчилери эм водительлери тутхан ишлерин бек жууаплы толтурадыла. Аланы барысы да жашауда этген муратларына жетерин эм монглу болурларын сюеме.

Ушакъны **ТОКУМАЛАНЫ Хусейн** бардыргъанды.

Конкурс

Къууандыргъан тирлик

Уллайгъан адамлагъа аталгъан айлыкъны чеклеринде Урван районну Псынабо элинде «Мени аппам бек аламатды» деген ат бла спорт эришиу болгъанды. Аны эл школну педагоглары къурагъандыла эм анга бу окъуу юйде туудукълары окъугъан аппала къатышхандыла.

Спорт конкурсда жети тюрлю затдан эришгендиле. Сёз ючюн, топну четеннге атхандыла, пенальти ургъандыла, чабышхандыла. Жыл санларына да къарамай, аппала уллу зауукълукъ бла ойнагъандыла. Конкурс а, кертиси бла да, сейир, ариу байрамгъа айланып къалгъанды. Аппала топну четеннге тири атхандыла, илишанны марагъандыла.

Спорт эришиуледе ийленнгенлеринден сора да, аланы арымагъанларын, ойнаргъа-кюлюрге хазырлыкъларын кёрген хычыуун эди. Судьяла уа школну директору Ирина Теувова, социальный педагог Татьяна Шакова, тарыхдан эм физкультурадан устазла Амир Езиев бла Аскер Ерижаков болгъандыла. Ала хар эришиу ючюн хорлагъанлагъа онушар балл салгъандыла.

Конкурсну итогларына кёре, биринчи жерни Валерий Гоплачев алгъанды, экинчини уа Мухадин Шуруков бла Борис Бетоков юлешгендиле, ючюнчюге уа Мурадин Шаков бла Владимир Мисхожев тийишли болгъандыла. Оюнлагъа къатышханланы барысы да грамотала,сыйлы саугъала бла да саугъаланнгандыла.

Римма СОКУРОВА.
Урван районну администрациясыны пресс-службасы.

Аскерге чакъырыу

Инсан борчну толтурургъа деп

Черек районда аскерге чакъырыу кюз арты кампания декабрь айгъа дери бардырыллыкъды. Бу жол комиссияны 384 жаш адам ётерикдиле. Ала 18 жыллары толмагъанла эм отсрочкалары бошалгъанладыла. Битеу элледе аланы тизмелери эм чакъырыу комиссияны ишини графиги бардыла.

Районну военкоматында ол ишни тап ётдюрюуге битеу онгла къуралыпдыла. Бюгюнлюкде комиссияны 113 жаш ётгендиле. Район администрацияны ишлерини управляющиси – комиссияны председатели Байсыланы Харун айтханнга кёре, ол аман кёрюмдю тюйюлдю. Нек дегенде алыкъын битеу элледен жашла келип бошамагъандыла.

Комиссия районну адамлары чакъырыу кампанияны магъаналылыгъын ангыларларына ийнанады. Аскерде къуллукъ этиу - Россейни хар гражданинини борчуду. Чынтты эр киши керек заманда Ата журтун, юйюн, юйюрюн къоруулай билирге борчлуду.

БЁЗЮЛАНЫ Залина,
Черек районну администрациясыны пресс-службасы.

ЖАЗЫУЧУ БЛА ЖАШАУ

Ата-бабаларыбызгъа кертичилей къалайыкъ

Биттирланы Абдулланы къызы Аминат Малкъар, Къарачай адабиятда ёз, энчи жолун тапхан, фахмулу жазыучуладан бири болгъанын, баям, кёпле сезе, ангылай, биле да болмазла. Къачан, къалай бла жеталгъанды таулу тиширыу быллай даражагъа?

Аминатны хапарларыны, повестьлерини жигитлерини асламысы ёксюзлюк, жангызлыкъ сынагъан, сюймеклик отунда кюйген, жашау чюйрекликледе абына, сюркеле, тюйюле тургъанладандыла. Аланы жазыу, къадар жоллары тыхсыта, сытылта, ахыр ырбыннга тыйсала да, была жер къаны болмай, адамлыкъ ышанларын тас этмезге кюреше, жашайдыла.

Бусагъатдагъы таулуланы аурууларындан бири, баям, бек къыйыны окъуна, бурунладан, ата-бабаладан келген иги адет-тёреледен кери къачаргъа кюрешгенлери бла манкъуртлагъа ушап къалгъанларындады. Ол зат артыгъыракъ да аны «Анам келип къалса эди...», «Жилтинчик», «Озгъан насып», «Нексе сен былай мудах?» деген хапарларыны ара ёзегиси, ара бағъанасыды.

Уллуланы, тамататаны бир къаууму сабийлерине таплыкъны, хошлукъну, тынчлыкъны, игиликни излегенни къой да, кеслери жаханимни къабакъ эшиклерин кенг ачып, ёз учхунларын ары атаргъа хаппа-хазырдыла. Алай болмай къалайды да бу? Гитче жашчыкъ аурууу келе-кете, шаша-къайта тургъан ыннасы бла бир юйде, бир арбазда жашаса. Бу жарлы уллайгъан тиширыуну уа сюргюн жыллада комендант тюйюп башын малхуния этгени. Кёчгюнчюлюкню сур сыфаты бюгюн-бюгече да бизни кеси тузагъындан бошламай тургъаны, айхай да, бу къарт къатынны бла аны туудугъуну къадарларында туура, шарт кёрюнюп турады.

Бу тиширыу, айхай да, башха таулу аммалача, бек келбетли, огъурлу, туз-дамлы, жарыкъ ынналадан бириди. Алай ауруу тузагъыны темир къуршоуу мыйысын, санларын бийлесе уа, битеу адамлыкъ, огъурлулукъ ышанла чач-тюк боладыла, жан-жанына чачырайдыла. Аны акъылы, эси жипиге, батмакъгъа, къарангылыкъгъа туманланнганча болуп къалады. Бу уахтыда, ибилис кеси ызындан элтгенча, буйрукъла бергенча, аланы терк окъуна толтурлугъун, тамамларыгъын излегенча кёрюнеди...

Ёз аммасы аны ёлтюрюп къояргъа ызындан къууулгъанында уа, кертиси бла да, насыпсыз балачыкъны къатында къоруулар, жанын сакълар адамы жокъ... Бу жол жашчыкъны ёлюмден къоншулары къутхардыла, аурууундан малхуния болгъан аммасыны къолундан. Бир-эки кюнден ол жарлы къарт къатын ауруу тузагъына жангыдан тюшсе, Аскерчик (жашчыкъны аты) эндиги кере уа ёлюмден къутулалырмы? Огъесе акъылдан шашхан ыннасыны къолунданмы жоюлур?

Аллай оюмла окъуучугъа тынчлыкъ бермейдиле. Ол соруула жашчыкъны атасыны, анасыны эслерин да кюл-кёмюр этерге керек эдиле, алай, не медет, ала уа узакъда, кенгде, кёз кёрмезде, кеслерини ууакъ ишчиклери бла булжуй, дуния малына жан атханлай, - бек уллу байлыкълары бу сабий болгъанын а ангылаялмай, кеси насыпларындан узакъдан-узакъгъа къача, мискинлик, манкъуртлукъ бийлеп башларын да.

Жарлы, къыйынлы бала уа атасын, анасын да излей, аммасындан къоркъгъанлай, терекле тюбюнде гыт-гыт эте, кёп кюню, кечесин жолгъа къарай, бюгюн-бюгече да хар бирибизден болушлукъ сакълагъанчады.

Адамгъа, артыгъыракъ да сабийге, жаш – къушха бу жарсыулу, гурушхалы, палахлы, артыкълыкълы дунияда, сёзсюз, кеси жерин табалгъан болмагъанча къыйынды. Аны хар атламы кючден-бутдан этиледи, нек дегенде, тёгерекде санга чалдиу саллыкъла, сени малтап, жер къаны этип кетерик жинли, шайтанлы кючле уа топпа-толу.

Къалай-алай болса да, къайдан келген кюч-къарыу бар эсе да, бир бирде, кесинг да билмей тургъанынглай, анстан болушлукъ чыгъып да къалады. Аллай айырмалы уахты уа, кёбюсюнде, алай бек ашыкъмагъаны барыбызгъа да хакъды.

Инсан бу халекликледе къайнагъан, бишген, чачырагъан дунияда, жарсыугъа, билеклик, болушлукъ бир жерден да тапмагъанлай, кеси жангызлай сюеледи. Бу ахырзаман кюрешде, не медет, кёбюсюнде ол шау болады, сау къалса да, ёлюмючюлюкде, тауусула, бошала сакълаялады ёз жарлы жанын.

Бизни арабызда биреуню чексиз къыйынлыкъларына кенгден къарагъанла, анга ичлеринден къууаннганла, ол палах жауунну кеслери къурагъанла окъуна аз тюйюлдюле. Былай ышанлап кюзгюге терк-терк къарай тургъан адам, баям, ол ышанланы, аз-кёп болса да, кесинде да эслемей амалы жокъду.

Бюгюнлюкде биз, къалай эсе да, кеси къайгъыларыбызгъа бёленип къалгъанлагъа ушайбыз. Башхаланы эслерге, эсгерирге да заман табалмай агуманлыкъдачабыз. Бусагъатда жазыу иш бла кюрешгенлени араларында жюреги, жаны бла Ата журтунда тюбеген кёп тюрлю жарсыулу гурушхалыкъладан ёз халкъын айырыргъа, сакъларгъа итиниулюкде жашагъан, чыгъармачылыгъында ол терсине элтирик жолланы желмауузлукъ сыфатларын да аныча уста суратлаялгъан къарачай-малкъар адабиятда бек аз чыгъармачы барды дерге боллукъду.

Биттирланы къыз жазгъан, къурагъан сыфатла жанлары, къутлары болмагъан, билеклерине, аякъларына, тёппелерине тюйрелген шынтагы халыланы хайырларындан къымылдагъан, жюрюген агъач гинжиле (марионеткала) тюйюлдюле. Ала хапар, повесть бетледен хар окъуучуну дуниясына атлаялгъан, кёчалгъан, анга къыйын чакъда билеклик, нёгерлик эталлыкъ сыфатладыла. Бизге ала кёрген, аланы жарсытхан, жашауда тюбеген тюрлю-тюрлю жорукъла адамлыкъ ышанларыбызны тас этмезге, тёгерекге аяулу кёзден къараргъа болушханлары уа бюгюн баямды.

Аминатны «Анам келип къалса эди», «Артист», «Шашханла жаннетге тюшедиле», «Нексе сен былай мудах», «Бийик тауланы желлери саламынгы жетдирирле манга», «Жилтинчик»... деген чыгъармаларын окъугъан чакъда, къалай эсе да, кёз аллынгда сени кесинги жашаyунг, тюз да кинолентадача, ётеди. Тенглешдирген да этесе чыгъарманы жигитини орунунда сен болсанг а, бир къауум ары дери жукълап тюшюнгде да акъылынга келмеген тауусумла да бийлейдиле эсинги.

Аны жеринде ахлуларынг, кесинг болсанг а, не этерик эдинг, не бла болушаллыкъ эдинг ол жарлылыкъда, къарыусузлукъда, жангызлыкъда къалгъанлагъа? Не медет, сени жашау жолунг башха. Жарсыгъандан, жанынг ауругъандан ёзге зат этерге онг жокъ. Алай кеси-кесингде болгъан бир къауум кир-кипчикден а айырылгъанчаса, тазаланнганчаса.

Мен оюм этгеннге кёре, андан уллу багъа бичаллыкъ тюйюлсе не тюрлю чыгъармагъа да, ол жазылгъан, басмаланнган тизгинле, къалай эсе да, сени жашау тизгининги, жашаугъа кёз къарамынгы иги, адамлыкъ, огъурлулукъ жанына тюрлендире эселе, андан уллу насыб а къайда жазыучугъа.

БЕППАЙЛАНЫ Муталип, жазыучу.

Эсде тутуу

Ата журтун немис фашистледен къоруулай, урушну ал кюнлеринден башлап, аны ахыр ыйыгъында, гитлерчилени куркалары Берлиннге жетген жерде жан берген, гвардияны майору Османланы Дадашны юсюнден газетибизде басмалай тургъанбыз. Бюгюн биз Дадашны юсюнден хапарны нек башладыкъ? Аны жыры табылгъанды да, андан. Жырны уа бизге Огъары Малкъардан Атабийланы Магомет акъсакъал жибергенди. Сабий заманында жырлап тургъанды да, бюгюнлюкде да эсинде къалгъанды. Болсада жырны аллында Дадашны да ким болгъанын эсгерейик.

Буюрулмагъан сюймекликни жыры

Османланы Жюнюсню жашы Дадаш 1914 жылда Огъары Малкъарда Мухолда туугъанды. Атасы сабий туугъунчу ажымлы ёлгенди. Жаш бираз ёсгенден сора уа, анасы жангы юйюр къураргъа сюйгенин билгенде, аппасы Токъмакъ аны анасына: «Сабий тукъумунда ёссе игиди. Жашчыкъны менде къой»,-дейди. Алай бла Дадаш сегиз жылы толгъунчу аппасыны къолунда тургъанды.

Жыл саны уллайгъан Токъмакъ къаты ауругъан кезиуюнде жашларын, къызларын да чакъырып: «Хунери болгъан, гиртчи сабийди. Къолундан кёп зат келликди. Неда болсун, муну окъутмай къоймагъыз»,-деп осуят этген эди. Дадашны атасыны эгечлери, къарындашлары сабийни асыры ариу кёргенден, хар бири да аны кесинде тутаргъа, окъутургъа, юйретирге да ыразы эдиле.

Жаш элде школну бошагъандан сора Нальчикде Ленинчи окъуу шахарчыкъгъа да салгъандыла. Ол аны айырмалы бошайды. Сора типографиягъа наборшик болуп тохтайды. Бираздан радиокомитетде малкъар тилден бериулени хазырлап тургъанды. Анда ишлеген кезиуюнде аны Ростовха окъургъа да жибередиле. Аны бошап къайтхандан сора уа «Социалист Къабарты-Малкъар» газетни редакциясында ишлеп башлайды. 1935 жылда жашны аскерге чакъырадыла. Ол замандан башлап, ёлюп кетгинчиннге дери, Дадаш аскер кийимлерин тешмегенди.

Къуллукъ этиуюн а Осман улу Армавирде училищеде экижыллыкъ аскер курслада башлагъанды. Элде уа аны сюйген къызы къалгъан эди - Ажоланы Аминат. Была юйдегили болуп, бираз бирге жашагъан да этгендиле. Алай баш иеси жашауун аскер къуллукъ бла байламлы этгенин, аны къоймазлыгъын ангылагъандан сора, Аминат Дадашдан айырылып къалгъан эди: элинден, журтундан, ахлуларындан айырылыргъа, аладан узакъда жашаргъа сюймеген эди.

Иш алай болгъандан сора Дадаш Александра Рудь деген оруслу тиширыуну алады. Андан эки къызчыгъы да болады. Таматасы Нина гитчелигинде юйлерине от тюшюп, тютюнден тунчугъуп ёлген эди. Гитчеси Жанна уа жетмишинчи жыллада, бери келип, ата жууукъларында туруп, Нальчикде медучилищени бошап, Прохладныйде кёп жылланы тиш доктор болуп тургъанды.

Дадаш училищени бошагъандан сора Нальчикде да бираз тургъанды. Андан сора аны Украинагъа жибередиле. Киевде къуллукъ этгенди. Ол заманда Дадаш Аминатха жыр жазгъан эди. Аскер макъамда жырланады.

Дадашны жыры

Украина бек узакъды,
Жетдиралмайма кёзюмю.
Телефон бла сёлешсем да,
Эшитдиралмайма сёзюмю.

Эжиу:
Сакъла ариуум, сакъла ариуум,
Биз бирге жашау этербиз.
Бир сау ёмюрню бирге жашарча
Уллу шахаргъа кетербиз.

Аскер борчуму мында этеме,
Киев шахарда тохташып.
Эсимде кесим санга кетеме,
Жеталмай къалдым, ажашып.

Сюйген адамым, арабыз узакъ,
Ол а къырал салгъан тузакъ.
Аскерчи антны къачан да бузмакъ,
Бир кюн жаллашыр ол узакъ

Жашчыкъла эм къызчыкъла ёсдюрюп,
Биз толу юйюр болгъанлай,
Биргебизге Малкъаргъа элтип,
Туугъан жер аланы ийнакълай.

Уллу Малкъарда бизге тюберле,
Тауу, сууу да къууана.
Жангы юйюрге саулукъ тилерле,
Хар юйде той-оюн къурала.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Тарых

Партияны алтыны къайры кетди?

20 жыл мындан алда, СССР чачылыргъа кёп къалмагъан заманда, КПСС-ни счётларындан миллиардла бла саналгъан долларла жокъ болуп къалгъан эдиле, Къырал банкны хазналарындан а тоннала бла саналгъан алтын токъмакъла. Ол ишле бла байламлы болгъан адамла бири къалмай ёлюп кетгенлерин тохташдыргъанды «Аргументы и факты» газет...

...Москвада тёрели арбазчыкъ. Кюз арты тёбенги жел акъдыргъан чапыракъланы сюрюп кюрешеди, ыннала узун шинтикде олтуруп ушакъ этедиле, тиширыула маскечиклени созуп айланадыла. Пенсионерге ушагъан бирини къатына барама.

-Кечигиз... Сиз эшитгенмисиз 1991 жылда былайда не болгъанын?-деп сорама.

Тиширыу манга ФСБ-ны генераллары сукъланырча къарамы бла эс бурду.

- Нек эсе да бери эртгеден бери да журналистле келмей тургъандыла. Ол кезиуде алагъа интревьюла бере башым безиген эди. Хау, ол адепли, низамлы адам эди. Ёлюгю ма алайда, тротуарда толу сагъат чакълы тургъан эди,-деди тиширыу.

Бир бири ызындан ёлген эдиле

КПСС-ни Ара Комитетини ишлерини управляющиси, 63-жыллыкъ Николай Кручин Плотников атлы тыгъырыкъда, кесин бешинчи къатда фатарындан секирип ёлген эди. КПСС-ни тыш къыраллы банклада салымларына кёз-къулакъ болуп тургъан Кручин, кесин ёлтюрюрню аллында, сейир этерча жазма этген эди: «Мен къоркъакъма ансы, сатхыч тюйюлме»,-деп. Андан толу 40 кюн озуп, 6-чы октябрьде, Кручинни аллында ол къуллукъда ишлеп тургъан 80-жыллыкъ Георгий Павлов - КПСС-ни ишлерини алгъыннгы управляющиси ёлген эди: бу къарт Гранат тыгъырыкъдагъы юйюню терезесинден секирген эди. 17-чи октябрьде уа Лиза Чайкина атлы орамда, онеки къатлы юйню аллында Дмитрий Лисоволикни къаннга боялып тургъан ёлюгюн тапхан эдиле. Ол КПСС-ни халкъла аралы бёлюмюню секторуну заведующийи болуп ишлей эди. Керек болмаз ол да терезеден секиргенин айтыргъа.

...1985 жылда СССР-ни алтын хазнасы 2400 тонна бла эди (шёндю уа 800 тонна чакълыды). Алты жылны ичинде алтын токъмакъла он кереге азайгъандыла, алай эсе да август путчдан сора да СССР-ни Къырал банкында 240 тонна алтын бар эди. ВЛКСМ-ны АК-сыны алгъыннгы башчысы Виктор Мироненко, артда айтханына кёре, партияны эсебинде ол кезиуде 11 миллиард доллар болгъанды – Брежнев нефть багъаланнган кезиуде жыйышдыргъан ахча. Совет Союз ол кезиуде чачылмай тургъан эсе да, Къырал банкда казнада абери къалмагъан эди, валюта счётлада да абери жокъ эди – долларла да, алтын да 1991 жылда жокъ болуп кетген эдиле. Мироненко уа ахчаны юсюнден кеси оюмун бек къысха айтхан эди: «Ол тас болуп къалгъан эди. Эшта да, аны ким эсе да урлагъан болур эди»,-деп.

...Андан бери 20 жыл озду. «Партияны хазнасы» жокъ болуп кетгени да къыралны юсюнден жомакъладан бириди. Аны излеу бла кюрешни депутат Юрий Шекочихин, жазыучу Игорь Бунич, Ельцинни болушлукъчусу Юрий Батурин, журналист Александр Невзоров бардыргъандыла. Вице-премьер Егор Гайдар а 1992 жылда АБШ-ны Кролл деген детектив агентствосуна 1,5 миллион доллар тёлеп, излеуню андан ары бардырыргъа чакъыргъанды. Кеси ыразылыкълары бла излеуню бардыргъанла, неда Кроллну сыщиклери бир зат да тапмагъандыла. Политбюрону членине экс-кандидат Пётр Демичев Генпрокуратурада соруу этилгенде: «Жашырын счётланы историясы-жомакъды»,-дегенди. Горбачевну алгъыннгы орунбасары Владимир Ивашко, ол айтханны тюзге санагъанды: «Партияны алтынына историясы – ётюрюк хапарды»,-деп къойгъанды ол. Кертиси бла да Россейде болмагъан затны излеу тёре барды... Жаланда бир зат ангылашыныусузлай къалады: тас болгъан ырысхы ётюрюк эсе, КПСС-ни тыш къыраллы счётлары бла байламлы болгъан адамла бир схема бла терезеледен секиришип нек ёлгендиле? Дагъыда бардыла сейир этерча шартла. Андан сорагъы жыллада КПСС-ни тыш къыраллада ахча бла байламлы ишлерине къатышханладан ючеулен ёлгендиле. Ала да кеси ажаллары бла угъай. 1994 жылда 8-чи ноябрьде Подмосковьеде, «Советский Союз» журналны аты айтылгъан суратчысы Юрий Королёвну ёлтюрген эдиле. Эти жёню да тюйюлгенден къаралып. 1996 жылда декабрьде Минск шахарны этегинде милиция КГБ-ны алгъыннгы полковниги Леонид Кучерукну ёлюгюне тюбеп къалгъанды. Алгъын ол «Совет Союз» деген журналны Мексикада представительствосуну башчысы болуп ишлеп тургъан эди, Королёвнуча, аны да тюйюлгенден болгъаны къаралып эди. Аладан сора да 1997 жылда, Москваны Новолесной орамында гаражда КГБ-ны экс-офицери Вадим Бирюковну ёлюп тургъанлай тапхан эдиле, ол Королёв эм Кучерук бла бирге ишлеп тургъан эди. Аны да тюйюлгенден эти къаралып эди. Басмада айтылгъанына кёре, ала ючюсю да тыш къыраллада «партияны курьерлери» болуп ишлегендиле. Ол да байламлы тюйюлмюдю айтылгъан шартла бла?

Бриллиантлары бла курьер

-Бизни ахча бла жалчытыу бир схема бла бардырылып тургъанды: совет жолдашладан ахчаны курьерле келтириучю эдиле, долларладан толу чемоданла бла. Алгъаныбызгъа расписала бериучю эдик. Жюрюген хапарлагъа кёре, бир-бир къыраллада курьерле да керек болмагъандыла. Банклада ячейкаланы арендагъа алып болгъандыла. Ачхычлары болгъанла аладан кереклиси чакълы бир ахчаны алып тургъандыла. Алай бла СССР ахча бла къуру бизге угъай, башха тыш къыралланы коммунистлерине да болушуп тургъанды. Хар заманда да къуру ахча бла угъай. Мен эшитгеннге кёре, Сальвадорда долларла угъай, бриллиантла алып болгъандыла – Мексиканы ара шахарында банк ячейкалада сакъланып болгъандыла ала да.

1991 жылда сентябрьде Дмитрий Лисоволикни кабинетинде (ёлюрюнден бир ай алгъа) эки миллион доллар ахча тапхан эдиле. Чиновник ол ахчаны АБШ-ны компартиясыны башчысы Гэс Холлгъа берирге хазырлагъанма, деп ангылатхан эди. Алай эсе да америкалы коммунистлеге ахча бла болушлукъ этиу уа 1989 жылда окъуна тохтатылгъан эди. Къайдан табылгъан эдиле ол «иесиз долларла» эм кимлеге берилликлери ачыкъ болмай къалдыла – Лисоволик ол жашырынлыкъны биргесине алып кетди ол дуниягъа. Энди полковник Кучерук да айталлыкъ болмаз бриллиантланы Мексикада кимлеге элтгенин, французлу компартияда къайсы жолдашлагъа бергенин долларланы да.

... «Аргументы и факты» газет «Брежневни долларларын табайым деп кюрешмейди – алай этер онг да жокъду. Биз жаланда XX ёмюрде аллай уллу хыйлалыкъланы этер ючюн, къаллай амалла хайырланылгъанларын ачыкъларгъа кюрешебиз. Артыкъ уллу къуллукълада ишлемеген жюз чиновник 2-3-шер миллион доллар урласала окъуна да миллиардла бла саналгъан долларла эм жюзюшер тоннала бла саналгъан алтын тас болуп кетерге азлыкъ этеди. Политикле ахчаны Швейцарияны банкларында тутханларына адамла толу ийнанадыла. Ол алай тюйюлдю да. 1986 жылда Швейцария Филиппинлени диктатору Маркосну счётларыны юслеринден толу хапар берген эди, эки жылдан сора уа, америкачыланы излемлери бла Каддафини ахчасын да бермей тыйгъан эди. Алайды да, СССР-ни Швейцарияда Тыш экономика банкыны счётлары да 1991 жылда кюз артында ахчасыз болуп тура эдиле. Аладан ахчаны ким эм къайры элтген болур, деп хапар айтхан эди Цюрихни ахча аналитиклеринден бири.

«Ол жашырынлыкъланы шахарыды. Сен банкда кодну айтаса, санга ахчаны бередиле. Документлени да сурамай».

«**Аргументы и факты**» газет.

Къадар

Занкишиланы Байханат Нальчик шахарда ёсгенди. Алай сабийлигинден окъуна ишден къачмагъанды. Аналары Аминат эрттенликде ишине кете туруп, биле эди: Байханат кичи эгешчиги бла къарындашчыгъын апчытырыкъ тюйюлдю. «Анабыз бизни тигерге, эшерге, аш этерге юйретгенди. Бир бирибизге билеклик этиу-къаныбыздады,-дейди Байханат. - Атабызны экинчи юйюрюнде сабийлени да кесибизден айырмайбыз. Жууукъла мени жашаууумда бек уллу жер аладыла».

Байханат эм Альберт сабийлери бла.

Бу жаш тиширыугъа къарагъан, ийнанырыкъ да болмаз, алай ол юч сабийни анасыды. Марат, Инна, Марина аналарын, аталарын къууандыргъан сейирлик балачыкъладыла.

Алгъа Байханат тенглерини арасында тынч, артыкъ сёзсюз Ахмед Кушховха эс бурмай тургъанды. Алай ол къалай жашаргъа умут этгенин айтхандан сора, къыз сагъышланнган эди. Биринчиден, Ахмед Камлюково элде турлукъларын айтады. Нек? Анда къарт анасы бла атасы жашайдыла. Байханатны оюмуна кёре, атасына-анасына жарсымагъан, алагъа къарамагъан адам, юй бийчесине, сабийлерине да керти адам болаллыкъ тюйюлдю.

Ышаныу бла ийнаныу юйюрню мурдоруду

Быйыл Байханат тамата жашчыгъы Марат бла ёсдюрген хобустагъа къарап турурса.

Жаш адамла юйюр къурар акъылгъа келгенден сора да, эки жанындан да «кеси миллетибизден тюйюлдю» деп къажау сюелгенле болгъандыла, алай Ахмедни бла Байханатны хорлаялмагъандыла.

Камлюково элде таулу къыз кюрекни къолуна биринчи кере алгъанды. Къоншула: «Сен мында кёп чыдарыкъ тюйюлсе»,-деген эдиле. Андан бери онбир жыл озду...

Байханатны къайын атасы бла анасы къартдыла, алгъынча бахчаларында ишлеялмайдыла. Алай келинлери аны хансха басдырып къоймагъанды. Алма, кертме, балли, эрик, шаптал, айва, картоф, хобуста, быхы, сохан, сарымсах – не зат ёсмейди мында! «Илипин къазгъанбыз да бахчабызда, энди сугъарыу бла къыйналмайбыз. Каналда баргъан суу-гитче черек, тюз къатыбызда уа – уллу черек. Къонакъла келселе, суу боюнунда олтурабыз»,-дейди Байханат.

Жаш тиширыу алгъын Нальчикде тюкенчи эди, бусагъатда маникюрщица болуп ишлейди, Ахмедни уа шахарда стеклопакетле чыгъаргъан цехи барды. Экиси да эрттенликде машиналары бла Нальчикге келедиле, ингирде уа юйлерине къайтадыла. Байханат бир кюн ишлесе, экинчи кюн солугъан этеди: юйде къартлагъа, сабийлеге да къараргъа заманы болур ючюн.

Бюгюнлюкде Камлюково элде жаш адамланы саны биле-биле азайгъанды. Ким иш излей Нальчикге, ким Москвагъа кетгендиле. «Орамыбызда сабийле жокъдула, бизникиледен сора»,-дейди Байханат. Хау, ишсизлик кёп эллени тамырларын юзеди. Алай... ачыкъ айтханда, жерде ишлерге истемеу да эсленеди. Байханат бла Ахмед а элден къачмайдыла, бизге мирзеу берген жерге уллу хурмет этедиле.

Жаш адамла къартларына иги къарайдыла, миллет адет-тёрелени тутадыла. Ахмедни оюмуна кёре, жашчыкъла юйде тиширыу ишге къатышмазгъа керекдиле. Аны себепли онжыллыкъ Марат адыр жууп, пол сыйпап къыйналмайды. Алай атасына юй ишлерге болушады. «Мен уллу болсам, къурулушчуну усталыгъын сайларыкъма. Биринчи юйюмю ишлегенме – юзмезден!»-дейди Марат.

Сюемиди Байханат шёндю алгъыннгы шахар жашауууна къайтыргъа? «Энди, шахарда, элде болса да, энчи юйде жашауну сайларыкъма. Жерни татыуун, къууатын бир сезген андан айырыллыкъ тюйюлдю»,-дейди жаш ана.

«Юйюрню мурдору неди?»-деген соруугъа Байханат: «Бир бирге толусунлай ышаныу, ийнаныу. Ансыз къыйынды бирге жашагъан»,-дегенди. Хау, бу юйюрде да, башхаладача, бир бирни ангыламагъан кезиуле боладыла. Алай ол кезиуледен тап къутулургъа сюймеклик болушады.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

ТЮБЕШИУ

Жюреклени жырлатхан поэзия

Кёп болмай Мечиланы Кязимни атын жюрютген жаш тёлю библиотекада белгили поэт Геттууланы Магомет (Максим) туугъанлы 95-жыллыгъына жоралгъаннган тюбешиу болгъанды. Сахнаны онг жанында уа поэтни китапларындан къуралгъан « И в душе мелодия звучала» деген кёрмюч бар эди. Анда Магометни «Назир», «Солдат жолла», «Назмула», «Ант», «Сайламала», «Атламла», «Жыйырманчы ёмюр» деген эм башха китаплары бар эдиле. Ала бла бирге уа аны Москваны китап басмаларында чыкъгъан «Синий спор», «Теплее солнца», «Разлив», «Тепло земли» деген китаплары да. Дагъыда поэтни назмуларына кёре жазылгъан жырланы «Высокая надежда» атлы энчи жыйымдыгъы да.

Ол кюн библиотеканы залы Нальчикни 6-чы номерли орта школуну окъуучулары эм шахарны женгил промышленностуну дизайн колледжини студентлеринден толу эди. Ала жерлерине жыйышхынчы, битеу мекямгъа эшитиле эди Эдита Пьеханы, Лев Лещенкону, Валентина Толкунованы, Светлана Рязанованы ариу ауазлары. Ала бек ариу айта эдиле поэтни назмуларына кёре къуралгъан жырланы. Ол ариу макъамлы чыгъармаладан а жюрегинг жарыйды, кёлюнг кётюрюледи. Былайда айта кетерге тийишлиди 1977 жылда Эдита Пьеха жырлагъан «Каштаны» деген жыр, иги жырланы санында болуп, дипломгъа тийишли болгъанын. Ол, айхай да, уллу жетишимни кёрюмдюсюдю.

Бу тюбешиуню ачхан, бардыргъан, хазырлагъан да бу библиотеканы краеведение бёлюмюню ишчилери Жолабланы Лариса бла Кештова Рузанна этгендиле. Библиотеканы директору Майя Балкизова да алагъа бу ишни къураргъа иги себеплик этгенин белгилей эдиле библиотекачыла. Лариса бла Рузанна уа ол кюн артист хунерлерин да кёргюзтгендиле. Байрамлы ингирни жорукъларын бузмай, ала хар нени да импровизация халда, чурумсуз бардыргъандыла.

Нальчикни 6-чы номерли школуну (директору Анатолий Шарданов) окъуучулары уа бек тынгылы хазырланып келгендиле. Аланы устазлары Мамайланы Афуажаннга уа ыспас этерге тийишлиди. 5-чи классны окъуучулары, кими тепсеп, кими жыр, не назму айтып, хар бири хунерин ачыкълагъанды. Аланы литература – музыкалы композициялары Геттууланы Магометни жыр дуниясы бла бир тап келише эди. Бютюнда Таукенланы Залинаны энчи белгилерчады – хаппа – хазыр артистка де да, къой- тепсегенде, назму айтыуда, жырлагъанда да. Устазлары бла бирге ала бек иги саугъа хазырлагъандыла ол кюн ары келгенлеге – аны себепли бек жарыкъ тюбегендиле алагъа залдагъыла.

Женгил промышленностьну дизайн колледжини студентлери да къатышхан эдиле малкъарлы поэтни юбилей ингирине. Аланы башчылары уа ол окъуу юйню библиотекасыны таматасы Жанна Иригова эди. Ала да назму айтыу бла, тепсеу бла къонакъланы кёллерин алгъандыла. Бу окъуу юйню директору Текуланы Нина да окъуучуларына хар не жаны бла да эс бёлгени ючюн ыспасха тийишлиди. Назму айтыуну, тепсеулени араларында уа Л. Лядова, О. Фельцман эм башха композиторла Геттууланы Магометни назмуларына кёре жазгъан аламат жырларын белгили жырчыла айта эдиле. Аладан сора, керти да, жюрегинг жырлайды. Быллай тюбешиулени ёсюп келген тёлюге кереклилигин, магъаналылыгъын да айтыр кереклиси болмаз.

Бай хазна къойгъанды поэт кесини халкъына. Аны китаплары бюгюнде да керекдиле, бусагъатда да айтыладыла аны аламат жырлары. Геттууланы Магометни туугъан кюню да андан унутулмайды, андан белгиленеди – поэзиясы жюреклени къозгъайды да - андан.

БИТТИРЛАНЫ Аминат.

Бир ыйыкъгъа гороскоп

27-чи октябрьден 2-чи ноябрьге дери

Къочхарла. Онг барды, этген муратыгъызгъа жетер ючюн, аны хайырланыгъыз. Сизни адамла ызламагъан жолугъуз элтирикди ары, хайт десегиз.

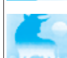
Танала. Коллегаларыгъыз бла байламлыкъны тийишли даражада бардырыргъа сизге тыш адамны сынауу болушурукъду. Бу ыйыкъ келе тургъан жууукъ кезиуге планла жарашдырыргъа тап кезиудю.

Эгизле. Сиз битеу жашауугъузгъа жарарыкъ сюймекликни таптхан сунарыкъсыз, ол сюймеклик ёчюлмезлик да сунарыкъсыз. Жарсыугъа, ол сюймекликни къадары башхача боллукъду.

Айырычабакъла. Сиз къатыгъыздагъыладан айтхан сёзлеригизге кертичи болугъуз деп сурасагъыз, ол даулашлагъа, бир бирге къажау туруулукъгъа жетдирирге боллукъду. Алай эсе - керекмиди ол сизге?

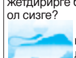
Асланла. Озгъан заманны ауаналарындан къутулур ючюн, болушну хайырланыгъыз. Ол сизге сагъышлы болумдан къутулургъа болушурукъду.

Къызла. Сизге бош затлача кёрюннген уакъ чырмаучукъла, сиз да билмей тургъанлай, жолугъузну кесерча уллула болуп къалыргъа ушап турадыла.

Базманла. Жууукъ кезиуде этген муратларыгъызны жашауда бардырырча онг табарыкъсыз. Аны хайырланып, тутхан ишигизни игилендирирге кюрешигиз, ашыкъмай, хар затха да эс буруп, оюмлап. Ма ол заманда иги барлыкъды ишигиз, хайыр да келтирликди.

Акърапла. Сизден эсе жашауу, иши да иги баргъан адамны ариу сёз бла алдаргъа кюрешгенигиз хайыр бермез. Алайды да, ол кюреш, эштада, сизге керек болмаз. Андан эсе, аны жашау эм иш сынаууна эс буруп, жашауунгу, ишинги да аныча къураргъа кюреш.

Садакъчыла. Нёгерлеригиз эм шуёхларыгъыз бла байламлыкъла сизге кюч-къарыу да бередиле. Алай эсе да, уллу магъаналары болгъан ишлени кесигиз тамамларгъа кюрешигиз: Аллах берген файдалы ишден кимге да юлюш этер кереклиси болмаз.

Текемюйюзле. Жангы оюмларыгъыз кёп боллукъдула, аланы жашауда бардырыр онгларыгъыз да аз тюйюлдюле. Алай эсе да, чырмаула да бардыла. Ишигизни оюмлап бардырсагъыз, аладан да женгил къутула барлыкъсыз.

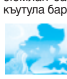
Суукъуйла. Сизни кесигизни кётюрюрге сюйгенигиз ючюн терслерикдиле. Айырыргъа тюшерикди башхала бла мамырлыкъда, келишиулюкде жашауну бла кеси тынчлыгъыгъызны араларын.

Чабакъла. Жашау журтну ишлеп башлаугъа неда сатып алыугъа иги ыйыкъ тюйюлдю. Уллу магъаналары болгъан аллай ишлени келир ыйыкъда башласагъыз иги боллукъду.

Культура

Суратчыгъа - махтау

Бизни белгили суратчыларыбыздан бири - Ахматланы Леуанды. Суратладан сора да, ол ишлеген адамланы, жаныуарланы, хайыуанланы таш, агъач скульптураларын адамла бек жаратадыла. Аланы бир кёрген кёпге дери сукъланып къарайды, зауукълукъ алып кетеди.

Леуанны республикадан тышында да кёп жерледе таныйдыла. Алада бардырылгъан сурат кёрмючлеге да къатыша турады. Саугъасыз да къайтмайды. Былтыр Парижде бардырылгъан кёрмючге уа «Ёмюрлюк жол» деген суратын жиберген эди. Аны анда къарагъанла, специалистле да бек жаратхандыла, айырмалыланы санына къошхандыла. Аны ючюн Россейни художестволу академиясыны президенти Зураб Церетели, къол салып, Махтау къагъыт да келгенди. Таулу жашха аллай сый берилгени бла биз да ёхтемленебиз.

Бюгюнлюкде уа шуёхубуз жугъутурну таш суратын ишлей турады. Ол да суратчыны аламат ишлеринден бирине къошуллугъуна ийнанабыз.

Ёмюрлюк жол.

Таула арасында.

Кесин да махтау къагъыты бла алгъышлайбыз.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

ЮБИЛЕЙ

«Росичи» ансамбльге - 10 жыл

Прохладный шахарны администрациясыны пресс-службасындан билдиргенлерине кёре, тамбла 15 сагъатда Прохладныйни ара культура юйюнде «Песенная радуга «Росичей» деген юбилей ингир бардырыллыкъды. Ол орус жырны «Росичи» халкъ ансамблини 10-жыллыгъына жораланады. Байрамгъа уа «Чегемские водопады» халкъ асамбль, «Къууанч» тепсеу ансамбль, Владикавказны «Бонварнон» творчестволу коллективи эм башхала къатышырыкъдыла.

«Росичи» 2001 жылда къуралгъанды. Бюгюнлюкде анда жырлагъанланы жыл санлары 8-ден-54 жылгъа дериди. Аланы араларында бухгалтерле, устазла, предпринимательле, школчула, юй бийчеле да бардыла. Арт юч жылны ичинде коллектив Славянск-на-Кубани шахарда бардырылгъан славян культураны фестивалыны лауреаты болгъанлай келеди. Аны репертуарында орус, украин, къазакъ жырладыла.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

КАРТИНГ

Алчыланы санында

Нарткъалада картодромну ачылыууна жораланып КъМР-ни биринчилиги бардырылгъанды. Юсюбюздеги жылда ол ахыр эришиу болгъаны себепли анга Нальчикден, Атажукинодан, Чегемден, Тырныауууздан, Нарткъаладан эм Грозныйден кёп спортчу къатышхандыла.

Тырныаузну Михаил Цалиевни башчылыгъында юйреннген «Цветмет» командасы анда кесин ахшы кёргюзтгенди. Анга кирген Бапыналаны Таулан, Черкесланы Элдар эм Александр Котельников команда эсепде, алгъа къонакъбайланы жиберип, экинчиле болгъандыла. Таулан а «Юниор» класс машиналада энчи зачётда экинчи жерни алгъанды.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

СУРАТДА (солдан онгнга): Черкесланы Элдар, Александр Котельников эм Бапыналаны Таулан.

Ведомстводан тышында охрана

Мюлклеге артыкъда сакъдыла

КъМР-де МВД-ны ведомстводан тышында охрана бёлюмю иши башланнганлы бюгюн 59 жыл болады. Ол къуралгъан биринчи кюнледен окъуна республиканы Ич ишле министерствосунда бек уллугъа санала эди. Аны себепли министерствону бу бёлюмюнде ишлеген къуллукъчула аманлыкъчылыкъ бла кюреше, къырал мюлкню, халкъны ырысхысын, ол санда адамланы ырысхыларын, мюлклерин сакълаугъа да кеслерини уллу юлюшлерин къошадыла. ОВО-ну башчысыны кадрла жаны бла бёлюмюню таматасы Байдаланы Мухтар бла ушакъ бардыргъанбыз.

- Биринчиден, ишчи нёгерлеригизни юсюнден айтсагъыз эди.

- Бёлюмде ишлегенлени хар бири да борчларын тийишлисича толтурургъа, усталыкъларын, билимлерин ёсдюрюрге баш магъана бередиле. Алайсыз бусагъатда аманлыкъчылыкъгъа къажау кюрешни кереклисича бардырыр онг жокъду.

Бюгюнлюкде ОВО-ну даражасы бек бийикди. Ол а, биринчиден, мында ишлегенлени усталыкълары бла, иш сынаулары бла байламлыды. Ич ишле министерствону таматалары бёлюмню керекли затла бла, техника бла, приборла бла тынгылы жалчытыугъа да тийишли эс бургъанлай турадыла. Ол да ишибизни игилендирирге, кереклисича къураргъа онг береди.

- Мухтар, бусагъатда бёлюмню къуллукъчулары сакълагъан объектле кёпмюдюле?

- Ала минг бла жети жюзден атлагъандыла. Адан сора да, мингден артыкъ фатар (1023), дагъыда адамланы ырысхылары, мюлклери жыйылгъан жерлени саны да жети жюз бла эллиге жетеди. Былайда бир шартны чертип айтыргъа сюеме - жылны башындан бери бизни бёлюмню къуллукъчулары сакълагъан жерлени биринде да урлау, тонау дегенча аманлыкъчы иш болмагъанды.

- Ишигизде жангычылыкъла да болурла?

- Арт заманлада болгъан ишлеге къарай кетгенде, мени акъылыма кёре, бек алгъа «Охрана» деген биригиуню къуралгъанын белгилерге керек болур. Аны толу аты - федеральный унитар къырал предприятие «Охрана» деп алайды. Ол кеси да Россей Федерациясыны Къабарты – Малкъарда бу биригиуню филиалыны ишин бардырады. Аны къуллукъчулары, законда белгиленнгеница сауутланып, къалауурлукъ ишлерин жетишимли тамамлайдыла. «Охрана» предприятияны къуралгъаны бизни службагъа да хайырлы болгъанды, нек дегенде энди биз жаланда уллу магъаналары болгъан объектлеге эсибизни буруп, алагъа къарайбыз. Алай бла, бизни бёлюмде ишлеген къуллукъчула энди магъаналары уллу болгъан затланы, мекямланы тынгылы сакъларгъа эм къорууларгъа кередиле.

Биз барыбыз да, къолубуздан келгенича, бу жууаплы ишни да жетишимли толтурургъа кюрешебиз.

Ушагъыбызны ахырында мен бёлюмде ишлегенлени, мында ишлеп кетгенлени да байрамыбыз бла жюрегимден къызыу алгъышлайма! Аланы кеслерине, юйюрлерине, битеу халкъгъа да саулукъ, къууанч эм мамыр жашауну тилейме!

Ушакъны **ТИКАЛАНЫ Фатима** хазырлагъанды.

БОКС

Биринчи жетишим

Новороссийск шахарда боксдан «Юность России» спорт обществону биринчилиги бардырылгъанды. Бу эришиу Россейни кубогуна сайлау болгъаны себепли анга къыралны кёп субъектлеринден бек кючлю жаш боксчула къытышхандыла.

Элбрус районну Жаш тёлюню ишлери, спорт эм туризм жаны бла комитетини комплексли спорт школуну келечиси Хамзат Исаратов, анда ючюнчю болуп, Россейни кубогуна къатышыргъа эркинлик алгъанды. Ол тренер Чегембайланы Ахматда жарау этеди.

Хамзат спорт бла кюрешгенли жети жыл чакълы болады. Ол КъМР-ни ЮФО-ну эм СКФО-ну биринчиликлеринде хорлай келеди. Россейни биринчилигинде да алчыланы санына киргенлей турады. Аллай жетишимлери ючюн кёп болмай ол Россейни Любитель боксдан федерациясыны сыйлы грамотасы бла саугъаланнганды.

ТАЛАЛАНЫ Анатолий.

СУРАТДА: Хамзат тренери Чегембайланы Ахмат бла.

Сёзбер

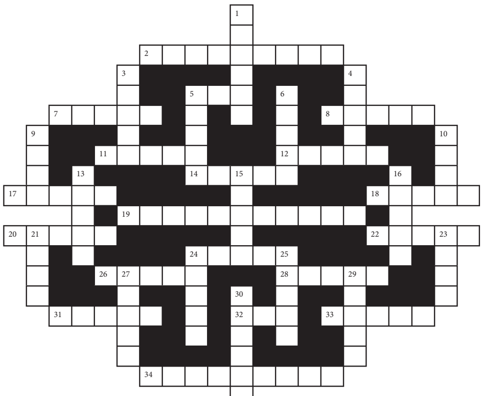

ЭНИНЕ: **2**.Къулийланы Къайсын атлы къырал драма театрны актрисасы. **5**.Чыгыр кюсеген. **7**.Терезе кёзню «жабыуу». **8**.Къой сюрююню «бачамасы». **11**.Агъач жемиш. **12**.Юлкю. **14**.Район ара. **17**.Чурукъну «полу». **18**.Терекни бир тюрлюсю. **19**. Лётчик, Совет Союзну Жигити. **20**. Нефть продукт. **22**.Агъач устаны кереги. **24**.Тенгиз къанатлы. **26**.Къумач согъуучу станокну кереги. **28**.Октябрь революцияны «атасы». **31**.Юг жанларында ёсген жемиш. **32**.Адам къоркъса, ол заты думп болуп кетеди. **33**. Дели (къыралны аты). **34**.Жазыучу Толгъурланы Зейтунну чыгъармасы.

ЁРЕСИНЕ: **1**.Хайнухну «мотору». **3**. Тюшюнде да тауукъланы санаучу жаныуар. **4**.Ауузу энине айланнган балтачыкъ. **5**. Агъачдан ишленнген адыр. **6**.Мал аш. **9**.Сюдге тюшгенни къоруулайды. **10**.Сакъ жауун туудургъан балчыкъ суу. **13**.Бугъа териден тигилген эр киши аякъ кийим. **15**.Аны кёрсенг, жер сорма, келбет кёрсенг, эр сорма (кырдык). **16**.Саулай сыдырылгъан териден этилген сют продуктла тутуучу зат. **21**.Ат иерни кереги. **23**.Исси кюнде жаратылгъан «туман». **24**.Минги тауну этегинде жерни аты. **25**.Сабыр тюбю - сары... **27**.Растворну «ёзеги». **29**. Хайыуан. **30**.Чыракъ суу.

Сёзберни **ТОКУМАЛАНЫ Хусейн** жарашдыргъанды.

б	о	з	а		а	къ	къ	а	л	а	й		къ	а	п
а		а		т		а		ж		н		а		ж	
ж	а	б	р	а	и	л		и	н	т	е	р	н	а	т
а		а		л		къ	о	р		а		къ		л	
	къ		ж	а	т	а			а	у	л	а	къ		т
х	у	ж	у		а	н	д	ы	з		а		а	б	у
	р		м		у				а	й	гъ	ы	р		н
б	а	л	а	у	у	з		у	н		ы		ы		а
	н		р		с			ч		э	м	и	л	и	к
б		ж	у	у	у	р	гъ	а	н				гъ		ы
а	у	у	къ		м		а		а	м	а	н	а	т	
р		м		б		ы	й	ы	къ		с		ч		о
а	г	у	м	а	н		ы		ы	р	ы	с		о	къ
м		р		й			т	ы	ш		л		а	н	а
т	а	т	ы	р	а	н									
а		х		а											
	б	а	й	м	а	къ									

Газетни 205-чи номеринде басмаланнган сёзберни жууаплары.

Билдириу

Мусовну хурметине жоралап

Бюгюн Россейни ДОСААФ-ыны КъМР-де регион эм Зольск районда бёлюмю мотокроссдан Махтаулукъну орденини толу кавалерини, айтхылыкъ снайпер каменомостчу Менли Мусовну хурметине жоралап, Къабарты-Малкъарны биринчилигин эм ачыкъ чемпионатын бардырады.

Малка бла Сармаково эллени араларында эришиуле 11 сагъатда башланырыкъдыла. Анга Юг эм Север-Кавказ федеральный округланы бек кючлю спортчулары къатышырыкъдыла.

Эришиуню заездлеринден бири генерал Резуан Мусовну хурметине аталлыкъды.

ООО «Юпитер-Консалтинг» и конкурсный управляющий ФГУП «Эльбрус-Авиа» сообщают

о проведении в форме аукциона по продаже залогового имущества должника

Организатор торгов ООО «Юпитер-Консалтинг» (355000, г. Ставрополь, ул. Вокзальная, 29; ИНН 2636046928; тел.: +79064780126; YK2610@mail.ru) и конкурсный управляющий ФГУП «Эльбрус-Авиа» Сасин Н.И. (355000, г. Ставрополь, ул. Ленина, 219, 605. fok26@yandex.ru, ИНН 260100077787, СНИЛС 042-453-19532, член НП «МСК СРО ПАУ «Содружество»: г. Ставрополь, ул. Кулакова, 9Б, ОГРН 1022601953296, ИНН 2635064804), действующий на основании Определения АС КБР от 16.08.11 г. дело №А20-98/2009, сообщают об изменении адреса приема заявок. С 31.10.2011 г. заявки на участие в открытых торгах в форме публичного предложения по имуществу ФГУП «Эльбрус-Авиа» (360000, КБР, г. Нальчик, ул. Кабардинская, 195, ИНН 0711013776, ОГРН 1020700745230) согласно объявлению № 77030311321 в газете «Коммерсантъ» № 199 от 22.10.2011 г. (страница № 10), принимаются по адресу: г. Ставрополь, ул. Вокзальная, 29 с 14:00 до 18:00 в рабочие дни.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редакторну орунбасары
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
АТТАЛАНЫ Жамал (баш редактор), БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), АЛИКАЛАНЫ Владимир, БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Жамауат-политика бёлюм - 42-67-68,42-24-02.
Экономика бёлюм- 42-66-73.
Культура бёлюм - 42-75-82, 42-68-72.
Социальный политика бёлюм - 42-66-76, 47-27-59.
Жангылыкъла эм спорт бёлюм - 47-26-39, 42-66-71.
Письмола эм реклама бёлюм - 42-37-94.
Тилманчла бёлюм- 47-31-28.
Сурат алыучула- 42-75-82, 42-66-76.
Бухгалтерия - 42-30-87.
Операторла - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материалла айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.
Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Асламлы информация органла жаны бла къырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет “Тетраграф” ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды. Телефонла: 42-06-51, 42-19-97

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни “Роспечать” акционер обществосу жууаплыды. Телефон: 42-69-34

Номерге графикге кёре 19 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салыннганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Байсыланы Марзият - дежурный редактор; Гайыланы Рита - жууаплы секретарны орунбасары; Акушуланы Феруза (1,2-чи бетле), Рахайланы Джамиля (3,5-чи бетле), Зезаланы Лида (4,6-чы бетле) - корректорла.

Тиражы 3830 экз. Заказ № 3665

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы: elbor_50@mail.ru